

האוקיינוס הכחול של
השוקים הפיננסיים –
השלכות מס בדרך
ליציאה מהמשבר
מרצה: רו"ח אבי נוימן

נובמבר 2009

PRICEWATERHOUSECOOPERS

קסלמן וקסלמן

מצגת זו מיועדת למסירת רקע כללי בלבד ואין לראות בה משום מתן יעוץ

תוכן עניינים

- מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009
 - דגשים לעניין קיזוז הפסדים בשוק ההון בשנת המס 2009
- מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009
 - חברות
 - יחידים
- רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים
- אירועי חברה – היבטי מס
- לקראת 2010 – השוואת מכשירים פיננסיים
- המהפכה הפנסיונית – שנתיים לרפורמה
- הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

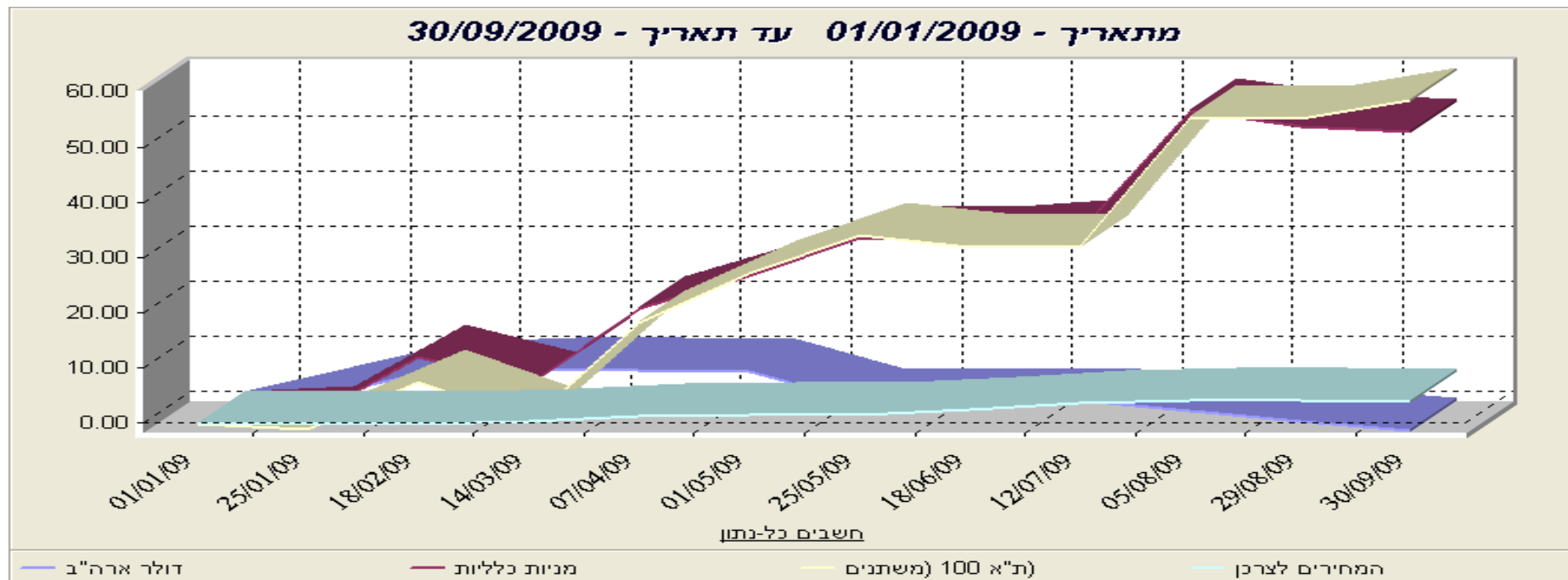

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

שינויים עיקריים בחודשים ינואר – אוקטובר 2009: עליות חדות במדדי הבורסה, מדד מחירים גבוה יחסית ושער דולר ללא שינוי:

- גרפים עליונים (אדום ואפור) – מניות כללי ות"א 100 בהתאמה
- גרף תחתון (כחול) – דולר
- גרף תחתון (תכלת) – מדד המחירים לצרכן

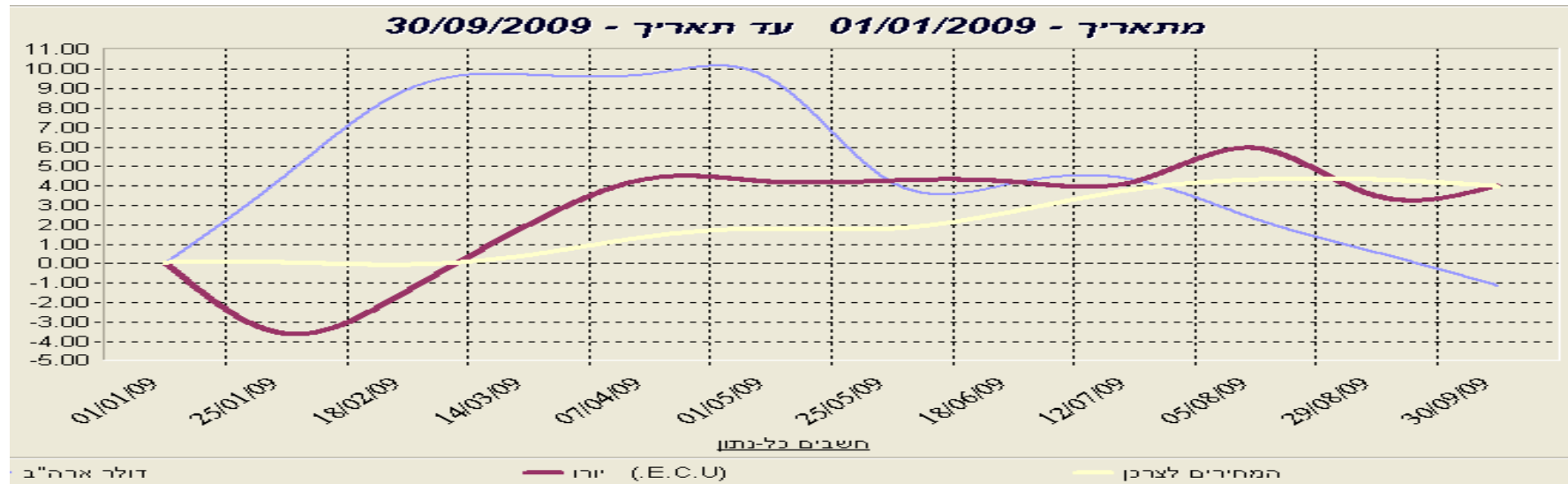

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

שינויים עיקריים בתקופה ינואר – אוקטובר 2009

- שע"ח \$ – מינוס 0.01% (שנה קודמת – מינוס 1.14%)
- שער האירו עלה ב-6% (שנה קודמת – מינוס 6.4%)
- מדד המחירים לצרכן לתקופה 1-10/09 הסתכם בעליה של 3.4% (שנה קודמת – 3.8%)
- מדד המניות ת"א 100 – עליה של כ-69% מתחילת השנה (שנה קודמת – מינוס כ-44%)
- ריבית בנק ישראל – ירידה מרמה של 2.5% בתחילת השנה ל-0.75% כיום

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

מדדים עיקריים נוספים:

תל אביב 25 – 56.16%

מדד תל בונד 40 – 42.95%

מדד תל דיב 20 – 136%

מדד אג"ח ממשלתיות (מדדיות) – 11.29%

מדד אג"ח ממשלתיות (שקליות) – 3.05%

מדד אג"ח כללי – 15.61%

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

- שנת 2009 התאפיינה בעלייה תלולה של השווקים הפיננסיים והמדדים השונים אשר הניבה רווחים נאים למשקיעים בשוק ההון. בעוד שבשנת 2008 עיקר תכנון המס התמקד בשאלת קיזוז ההפסדים, הרי שבשנת 2009 הדיון חזר להתמקד בתכנון מיסוי הרווחים (שיעורי מס מופחתים, דחית מס, מעטפת של נכסים פיננסיים תחת מכשיר פיננסי אחד, אופטימיזציית מס בפאזל המשלב את הפסדי ההון משנת 2008 ורווחי הון משנת 2009).
- יתרון מס מובהק להשקעת יחידים בנכסים צמודים על פני אפיקים לא צמודים וזאת לאור העלייה במדרגת האינפלציה וריבית ריאלית נמוכה מאוד (מגן מס על מרכיב ההצמדה במכשירים פיננסיים צמודים).

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

- החל מיום 1 בינואר 2009 מדדי הבורסה עברו לחישוב על בסיס ברוטו עקב חלוקות דיבידנד או תשלומי ריבית על אג"ח לעומת המצב שהיה קיים בעבר בו התאמות מחיר המניה והמדדים היה מחושב על בסיס נטו (לאחר ניכוי שיעור המס החל על היחיד).
- גל רכישות עצמיות של אג"ח קונצרנית בידי החברות המנפיקות במהלך שנת 2008 והמחצית הראשונה של שנת 2009. פרסום ראשוני של עמדת רשויות המס (סקירה בהמשך).
- הסדרי אג"ח מגוונים הקורמים עור וגידים במהלך שנת 2009 ולהם קיימות השלכות מס מהותיות הן למחזיקי האג"ח והן לחברה המנפיקה (סקירה בהמשך).

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

- טרנד חדש של הנפקות זכויות בחברות נסחרות חלף גיוס הון בדרך של הנפקה או קבלת אשראי (מנגנון של "דיבידנד הפוך").
- החל המסחר בישראל באופציות על מניות בודדות (כי"ל, טבע, פועלים, לאומי) שלהם נקבעו עושי שוק. מיסוי האופציות יהא בדומה למיסוי נגזרי המדדים המונפקים על ידי הבורסה ("עסקה עתידית").
- עצירת הנפקות אג"ח מובנות על נגזרות מדדים ומניות. המשבר הפיננסי העולמי גרם להפסדים כבדים במכשירים פיננסיים אלו אשר גרמו במקרים מסוימים להפחתת "סף הקרן" בהשקעות אלו. הפסדים אלו בעת פדיון האג"ח נחשבים כהפסדים מניירות ערך ברי קיזוז.

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

- הרחבת הפטורים בשוק ההון לתושבי חוץ – החל משנת 2009 ניתן גם פטור ממס על ריבית מאג"ח קונצרנית נסחרת. יודגש, כי הפטור האמור יחול גם על אג"ח שהונפקו לפני ה-8 במאי 2000 (תיקון 169).
- הערכות לקראת השקת מכשיר פיננסי חדש בשנת 2010 "קרן סל" – קרנות נאמנות מחקות אחר מדדים שיחידותיהן תסחרנה בבורסה בניגוד לקרנות הנאמנות הרגילות (האם יחשב כ"נייר ערך" או "קרן נאמנות", מהו שיעור המס החל בעת המימוש, הקלות מס לתושבי חוץ, מנגנון לדחיית מס על מרכיב הדיבידנדים).

מאפייני שוק ההון בשנת המס 2009

- הערכות לקראת השקת מדד תל בונד חדש לאג"ח קונצרניות לא צמודות (צפוי להיסחר ב 12/09) – ייתכן ושיעור המס שיחול על מוצרי מדד תל בונד החדש יהא בשיעור של 15% לגבי יחידים (רווח מני"ע לא צמוד) בכפוף לאישורים ספציפיים מרשות המסים.
- השקעה באג"ח קונצרניות שקליות בריבית קבועה – מכשיר תכנון מס אטרקטיבי בידי חברות בעידן של אינפלציה (הגנה אינפלציונית, שליטה על מועד המימוש וקביעת סיווג ההכנסה כריבית או רווח הון, קיזוז הפסדים).
- פריחה מחודשת של ענף קרנות הגידור – מיסוי יקר יותר על יחידים.
- פטורים רחבים בשוק ההון גם לעולים חדשים ותושבים חוזרים ותיקים בעקבות תיקון 168 לפקודת מס הכנסה, לרבות הקלות שניתנו לתושבים חוזרים רגילים (רווחי הון/דיבידנד/ריבית). קשיים ביישום בפועל של מתן ההקלות.

דגשים לעניין קיזוז הפסדים בשוק ההון בשנת המס 2009

- עקרון המימוש – הפסדים יוכרו רק בעת מימושם בפועל (יישום מודל שווי הוגן לצרכי מס בגופים פיננסיים בעידן IFRS יבחן בצריך עיון). ההפסדים יחושבו על בסיס נומינלי בלבד, למעט הצמדה עד לתום שנת 2007 לגבי חברות בלבד, שחל עליהם חוק התיאומים בזמנו.
- כנגד הכנסות ריבית ודיבידנד שנתקבלו בשנת המס ניתן לקזז רק הפסדים שוטפים (כאלו שמומשו בפועל בשנת 2009). לגבי חברות – יכולת קיזוז מוגבלת בשנת המס הנוכחית.
- לא ניתן לקזז הפסדים משוק ההון כנגד הכנסות ריבית מפקדונות בנקאיים (עדיפות מס לקרנות כספיות).

דגשים לעניין קיזוז הפסדים בשוק ההון בשנת המס 2009

- על מנת לקזז הפסדי ההון שמומשו בשנת 2008 יש להגיש דוח מס הן לשנת המס 2008 והן לשנת המס 2009 (קיזוז כאמור אינו מתאפשר על ידי הבנק אלא רק על ידי פקיד השומה, עם הגשת הדוחות).
- ככלל, הוראות קיזוז הפסדים בפקודת מס הכנסה אינן קובעות חד משמעית, את סדר קיזוז ההפסדים ולכן ניתן לבצע אופטימיזציה של חבות המס בעת קיזוז ההפסדים, כגון:
 - קיזוז הפסדי הון שוטפים תחילה כנגד הכנסות מדיבידנד (בעיקר רלוונטי לבעלי שליטה).
 - קיזוז הפסדי הון שוטפים תחילה כנגד תשואות (רווח הון/ריבית) מני"ע צמודים ורק לאחר מכן כנגד תשואות (רווח הון/ריבית) מנכסים לא צמודים כגון: אג"ח ממשלתית – גילון ושחר, אג"ח קונצרנית לא צמודה.

דגשים לעניין קיזוז הפסדים בשוק ההון בשנת המס 2009

- קיזוז הפסדי הון כנגד רווחי הון מנכסים לא סחירים או שבח מקרקעין בעלי שיעור מס אפקטיבי גבוה (בחישוב ליניארי).

- קיזוז תחילה של הפסדי הון מני"ע סחירים שנוצרו לפי סעיף 6 לחוק התיאומים עד 31.12.05 וטרם קוזזו.

- הקדמת או דחיית מימוש נכסים פיננסיים בעלי תשואה חליפית – רווח הון/דיבידנד/ריבית.

(* תשומת לב נדרשת ליישום האמור לעיל, על אף ההנחיות הסותרות בטופס 1322, נספח ג' לטופס הדוח השנתי לעניין חישוב רווח הון מניירות ערך סחירים.

דגשים לעניין קיזוז הפסדים בשוק ההון בשנת המס 2009

- קיזוז הפסדים על ידי מערכות המחשב הבנקאיות מוגבל מאוד:
 - הפסדים מועברים משנת 2008 אופסו בתחילת השנה ואינם מקוזזים בחישוב חבות המס לשנת 2009.
 - הפסדים בתוך שנת המס מקוזזים קדימה בלבד. לא ניתן לקזז הפסדים לאחר.
 - הפסדים ניתנים לקיזוז רק כנגד רווחים אחרים בשוק ההון (לא ניתן לקזז כנגד נכסים לא סחירים).
 - לא ניתן לקזז הפסדים בין שני חשבונות בנק שונים.
 - הפסדי הון הנובעים מירידת שע"ח מאופסים על ידי מערכות המחשב של הבנקים, אך אין וודאות אם גישה זו נתמכת על ידי פקודת מס הכנסה.

מפת מיסוי שוק ההון בשנת המס 2009

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – חברות

- שיעור המס החל על רווחי הון ממימוש ניירות ערך שנרכשו מיום ה-1 בינואר 2006 יהיה 25% (פרשנות מקלה להוראות השעה לשנים 2006-2009). החל משנת 2011 שיעור המס שיחול על רווחים מני"ע בידי חברות ירד בהדרגה בהתאם לשיעור מס החברות בכל שנה רלבנטית, עד לשיעור של 18% בשנת 2016.
- השלכות הירידה הצפויה בשיעור מס החברות:
 - עקב הירידה ההדרגתית בשיעור מס החברות, יש מקום להעדיף מכשירים הוניים ארוכי טווח שהמיסוי בגינם יהא בעת המימוש (אג"ח zero coupon, קרנות נאמנות, תעודות פקדון).
 - שיעור המס החל על הכנסות ריבית בשנת 2009 יהא עדיין בשיעור מס של 26% ועל כן לא ניתן לקזז הפסדי הון שוטפים כנגד הכנסות מריבית על ני"ע אחרים. יש מקום לדחות מימוש הפסדי הון לעיתוי קבלת הכנסות הריבית בשנת 2010 (בשנה זו לא תחול המגבלה שכן שיעור המס על הכנסות הריבית יהא 25%).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – חברות

- על אף הירידה הצפויה בשיעורי מס חברות, מקום בו קיימים הפסדים עסקיים שוטפים בשנת המס יש מקום לשקול הקדמת מימוש רווחים משוק ההון ולממשם עד לתום השנה. קיזוזם בשנת המס העוקבת עשוי להיות בעייתי מבחינת הוכחת קיומו של רווח הון בעסק.
- יתרונות מס להשקעה במכשירים הוניים על פני מכשירים פירותיים:
 - שיעורי מס נמוכים בעת המימוש (ירידה צפויה בשיעור מס חברות).
 - שליטה על מועד אירוע המס (אופטימיזציה לעניין קיזוז הפסדים).
 - המרת הכנסות פירותיות להכנסות הוניות – נוחות בקיזוז הפסדים מועברים.
 - הגנה אינפלציונית בעת חישוב רווח ההון (עדיפות לקרן כספית על פני פק"מ או פקדון).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – חברות

- כנגד הכנסות ריבית שינבעו לחברה בת מהשקעה באג"ח קונצרנית של חברת האם בשנת 2010 (רכישה עצמית) ניתן יהיה לקזז הפסדי הון שוטפים מניירות ערך לצד הכרה בהוצאת המימון בידי חברת האם (תכנון מוקדם להחזקת תיקי הנוסטרו בקונצרן חברות).
- סיווג רווחים הנובעים מהפחתות הון שבוצעו על ידי חברות נסחרות שמניותיהן מוחזקות בתיק הנוסטרו של החברה – בחינה לגבי אישור רשויות המס לעניין סיווג ההכנסה:
רווח הון: החזר השקעה חלקי (עלות יחסית מחושבת כמגן מס) – תתכן חבות במס.
דיבידנד: פטור ממס בין חברות (המחיר המקורי לצרכי מס נשמר, בכפוף לבחינת הפחתת הפסד הון עתידי בגובה דיבידנדים שנתקבלו בשנתיים שקדמו למכירה).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – חברות

- דחיית מימוש הפסדי הון מני"ע לשנת 2010 מקום בו חברה הפעילה את הוראת השעה לעניין מיסוי דיבידנדים מחו"ל במס מופחת של 5% (קיימת חובת קיזוז לגבי הפסדים שוטפים – קיזוז "מס יקר"). תתכן פרשנות שונה לעניין "שיעור המס החל".
- בעת פדיון מוקדם של אג"ח להמרה, חברות מנפיקות המיישמות IFRS ירשמו רווח חשבונאי גדול יותר בשל שערך מרכיב ההמרה בשנים קודמות. יש להיות ערים לדיווח לצרכי מס שכן עשוי להיווצר פער משמעותי בין הרווח המדווח על פי התקינה הישראלית לרווח המדווח על פי התקינה הבינלאומית כתוצאה מהפדיון המוקדם.
- יש מקום לבחון מימוש החזקות באג"ח קונצרנית ערב הסדר חוב (חברה משקיעה), מקום בו צפויה קבלת מכשירים פיננסיים חלף ריבית צבורה או החזר חלקי של קרן – מיסוי אגב הסדר כהכנסות ריבית ללא קבלת תזרים בפועל ונחיתות בקיזוז הפסדים. שליטה על מועד אירוע המס (אופטימיזציה לעניין קיזוז הפסדים).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – חברות

- הפסדי הון מניירות ערך שמומשו בידי חברה יוקטנו בגובה סכומי הדיבידנד שנתקבלו בשנתיים שקדמו למכירה – יש לבצע בדיקת תקבולי דיבידנד בתיק הפורטפוליו ערב מימוש ההפסד.
- יש להיות ערים לכך שבעקבות הקפאת חוק התיאומים הפסדים ריאליים מניירות ערך יחושבו רק לגבי ניירות ערך שנרכשו לפני 1 בינואר 2008 ותיאום ההפסד בגינן יהא רק עד לתום שנת המס 2007.
- מכירת מק"מ ערב פדיונו – שחלוף הכנסת ניכיון בהכנסה הונית.
- שחיקת שע"ח על פקדונות בחו"ל ניתנת לקיזוז כנגד הכנסות הריבית שכן הפרשי שער בידי חברות אינו פטור (להבדיל מגישת רשויות המס לגבי יחידים במקרה זה).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – יחידים

- יתרון מס מובהק להשקעה בנכסים צמודים על פני נכסים לא צמודים (עדיפות להשקעה בגלילים על פני מק"מים וגילונים). שיעור המס על הריבית הריאלית אמנם גבוה יותר אך ההגנה האינפלציונית בשנת 2009 מפצה משמעותית על שיעור המס העודף.
- הפסדים משנת 2008 ניתנים לקיזוז כנגד רווחי הון בשנת 2009 הן מניירות ערך סחירים והן מניירות ערך שאינם סחירים (לרבות שבח מקרקעין) ובלבד שיוגש דוח לשנת המס על ידי היחיד הן לשנת 2008 והן לשנת 2009.
- חובת קיזוז הפסדי הון שוטפים כנגד הכנסות מדיבידנד בשיעור של 12% על פי הוראת השעה – תכנון מוקדם של מימוש הפסדים ו/או הפעלת הוראת השעה.
- עדיפות להשקעה במכשירים הוניים על פני מכשירים פירותיים (קיזוז הפסדים רחב יותר, דחיית מס עד למימוש, הגנה מפני ירידת שער הדולר במעטפת של תעודות סל/קרנות נאמנות).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – יחידים

- יש מקום לבחון מימוש מקמי"ם סמוך למועד פדיונם על מנת לקזז הפסדים מועברים מניירות ערך שנוצרו בשנת 2008 כנגד רווח ממכירת המק"מ (רווח הנובע מהחזקה עד הפדיון יחשב כהכנסת ריבית וכנגדה לא יהיה ניתן לקזז הפסדים מועברים).
- יש מקום לרכוש אג"ח קונצרנית ערב תשלום "קופון רבית" לפני תום שנת המס על מנת לאפשר קיזוז הפסדים שוטפים כנגד הכנסות הריבית שיתקבלו. יודגש כי הפסדים שוטפים של שנת 2009 לא יהיו ניתנים לקיזוז כנגד הכנסות ריבית מניירות ערך בשנה העוקבת.
- יש להיות ערים לכך שהשקעה באג"ח סטרייט קונצרנית ערב הסדר חוב המתגבש בחברה עשוי להניב רווח הון חייב במס בעת פדיון מלא או חלקי של קרן האג"ח והמרתה להון מניות בחברה (על אף שאין תזרים מזומנים).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – יחידים

- חברה משפחתית – הפיכת חברת אחזקות להשקעה בניירות ערך לחברה משפחתית עד ליום 30 בנובמבר 2009 ומימוש רווחי הון מניירות ערך בתחילת שנת המס 2010 במס לפי שיעורי המס של היחיד "עד הבית" (קרי שיעור מס של 20% חלף שיעור מס של 43.75%).
- פירוק חברת החזקות להשקעה בני"ע שנוסדה לפני 1 בינואר 2003 עד לתום שנת המס 2009 תוך ניצול הוראת השעה לזיכוי עקיף בעת חישוב דיבידנד הפירוק בידי בעל המניות.
- מימון חברת אחזקות של יחידים להשקעה בניירות ערך באמצעות הלוואות בעלים צמודות מדד – פטור על הפרשי הצמדה ליחיד והגנה אינפלציונית כפולה בידי החברה.

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – יחידים

- תושבים חוזרים ותיקים – הקלות מס משמעותיות לתושבים חוזרים ששהו בחו"ל לפחות 5 שנים רצופות וישבו לישראל עד ליום 31 בדצמבר 2009 – פטור ממס על הכנסות פסיביות מני"ע בחו"ל (ריבית/דיבידנד/רווח הון) ושימור הפטור בעת שחלוף נכסים פיננסיים בחו"ל לתקופה של 10 שנים – יודגש כי פטור זה לא יחול על מכשירים מובנים להשקעות בני"ע זרים הנסחר בישראל. כיום קיים קושי ביישום מתן ההקלות על ידי הגופים הבנקאיים לעניין הוראות ניכוי המס במקור החל על תושבים חוזרים כאמור לעיל.
- פנסיונרים – לצורך ניצול הטבות מס קיימת כדאיות גם בהשקעה בנכסים לא סחירים נושאי ריבית (פקדונות / תוכנית חסכון עד גובה ניצול ההטבה הצפוי).
- קיזוז הפסדי הון שמומשו בתקופת המשבר הפיננסי כנגד הכנסות הנובעות ממימוש אופציות במסלול ההוני בהתאם לסעיף 102 לפקודה (פס"ד חגי כץ בעליון).

מפת מיסוי שוק ההון בשנת 2009 – יחידים

- סיווג הכנסות והפסדים מניירות ערך כהכנסה פירותית בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון לאחרונה בפרשת רפאל מגיד וחוזר מס הכנסה 13/2004 (מבחן התדירות, בקיאות ומומחיות, מידע פנים, תקופת החזקת בניירות ערך, מימון ניירות הערך וכד'). יש מקום לשקול פעילות יחידים באמצעות חברה מקום בו הרווחים משמשים להשקעה מחדש ולא למשיכתם מהחברה.
- קיזוז הפסדים משנת 2008 הנובעים מירידת ערך של השקעה בקרנות גידור כנגד רווחים מניירות ערך בשנת המס (עקב מיסוי על בסיס עליית ערך בהסדר מקדמי מרשויות המס). לעניין קיזוז הפסדים אופטימלי, מומלץ לקזז הפסדי שוק ההון תחילה כנגד הכנסות הנובעות מהשקעה בקרנות גידור וממוסות בידי יחיד בשיעור של 25% בהתאם לאישורים מקדמיים של רשות המסים.
- איפוס הפסדים הנובעים מירידת שע"ח על ידי המערכת הבנקאית מקום בו נוצר הפסד הון נומינלי – יש להיות ערים לכך כי קיימות גישות מס אחרות.

רכישה עצמית של אג"ח והסדרי חוב – טיוטת חוזר רשות המסים

רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

- במהלך השנתיים האחרונות, אנו עדים לגל פדיונות מוקדמים של סדרות אג"ח שהונפקו בשנים האחרונות וזאת בשל הפער המשמעותי בין מחיר האג"ח בשוק כיום לבין המחיר בעת פדיונו במועד הרגיל ותשואה לפדיון גבוהה מאוד.
- השילוב של שערי ריבית יורדים ומחירים נמוכים של האג"ח מאפשר המרת חוב "יקר" בחוב "זול" יותר ממקור אחר תוך יצירת רווח מפדיון מוקדם.
- הרכישה העצמית של האג"ח אף עשויה להוות פתרון למקרים של בעיות covenants בחברה.

רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

• רכישה עצמית של אג"ח יכולה להתבצע בכמה דרכים:

- רכישה במישרין על ידי החברה עצמה כך שהאג"ח נמחקת ממחזור הסדרה המונפקת.
- רכישה על ידי חברה בת או חברה קשורה כך שהאג"ח למעשה אינה נמחקת מהמסחר.
- רכישה על ידי שותפות שמוקמת בין החברה המנפיקה וחברה בת שלה כך שהאג"ח אינה נמחקת ממחזור הסדרה.

רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

הטיפול החשבונאי:

- ככלל, רכישה עצמית של אג"ח כמוה כפידיון מוקדם.
- הטיפול החשבונאי בין רכישה על ידי החברה המנפיקה ובין רכישה על ידי חברה בת יהיה בדרך כלל זהה.
- האג"ח תחושב לפי שווי הוגן ביום הפדיון המוקדם (ריבית שוק) וההפרש בין ערך השוק לבין הערך המופיע בספרים ירשם כרווח או הפסד מפדיון מוקדם אשר ככלל יזקף לסעיף המימון או בשורה מתחת לסעיף המימון.
- ברכישה עצמית של אג"ח, תמחק יתרת האג"ח שבספרים, כמו גם יתרת הניכיון או הפרמיה שטרם הופחתו לאותו יום, כנגד רישום המזומן ששולם בעד הרכישה.

רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

רכישה עצמית על ידי החברה המנפיקה:

- הרווח מהפדיון המוקדם יחשב כהכנת מימון לפי סעיף 2(4).
- לבקשת החברה הרווח יסווג כהכנסה ממחילת חוב לפי סעיף 3(ב) לפקודה.
- ניתן יהיה לקזז כנגד הרווח מפדיון מוקדם הן הפסדי הון והן הפסדים עסקיים.
- הכנסה הנובעת מרכישה עצמית של אג"ח לא תהווה מחילת חוב לצרכי מע"מ.

נקודות לתשומת לב:

- עיתוי ההכנסה הנובעת מהרווח מפדיון מוקדם (עמדת רשויות המס – בשנה בה בוצעה הרכישה העצמית).
- פערי דיווח בין הרווח החשבונאי לרווח לצרכי מס לגבי חברות המיישמות IFRS.

רכישה עצמית של אג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

רכישה עצמית על ידי חברה בת:

- רכישת האג"ח לא תהווה אירוע מס במועד הרכישה ואירוע המס ידחה למועד פרעון האג"ח או מועד מכירתן לצדדים שלישיים.
- רכישת האג"ח, בתנאים מסויימים, יכולה להיות ממומנת על ידי החברה המנפיקה ועדיין לא יחול אירוע מס במועד הרכישה.
- מקום בו הוקמה חברה בת במיוחד לצורך הרכישה העצמית של האג"ח אשר מקורותיה מומנו מהלוואות חברת האם ותנאי ההלוואה מושפעים מיחסים מיוחדים, רשויות המס עשויות לסווג מחדש את עסקת רכישת האג"ח כרכישה על ידי החברה המנפיקה.

הסדרי חוב באג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

הסדרי חוב – מיסוי החברה המנפיקה

- ההסדר יחול רק על חברות לא סולבנטיות אשר פנו לבית משפט לאישור הסדר החוב לפי סעיף 350 לחוק החברות. לעניין זה חברה לא סולבנטית תוגדר כחברה שהתחייבויותיה גבוהות יותר משווי שוק של נכסיה.
- ככלל, על פי עמדת רשות המסים, פרעון חלקי או מלא של האג"ח במסגרת הסדר החוב, במחיר נמוך מגובה ההתחייבויות, מצמיח לחברה המנפיקה הכנסה ממחיקת החוב. האמור לעיל יחול גם מקום בו הונפקו מכשירים פיננסיים אחרים (מניות/אופציות/מכשיר התחייבותי אחר) לבעלי האג"ח חלף מזמן.

הסדרי חוב באג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

- משיקולי מדיניות ועל מנת להקל בתזרים המזומנים, החברה המנפיקה תהא רשאית לפנות בבקשת רולינג לרשות המסים על מנת לבחון הסדר מס לאופן קיזוז הפסדים קיימים בחברה כנגד ההכנסה שנוצרה מהסדר החוב ולאופן הפחתת מחירם המקורי של נכסי החברה בגובה יתרת ההכנסה ככל שתהיה.
- קבלת הסדר מס פרטני מהמחלקה המקצועית של מע"מ לעניין העדר חבות במע"מ על מרכיב ההכנסה הנובעת מהסדר החוב.

הסדרי חוב באג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

הסדרי חוב – מיסוי מחזיקי האג"ח

דחיית תשלומי ריבית/קרן ללא פרעון קרן האג"ח

ניתנה תמורה במזומן או בנכסים פיננסיים אחרים (אופציות/מניות/אג"ח אחרת),
התמורה תחשב כהכנסת ריבית בידי מחזיק האג"ח.

פרעון מלא או חלקי של קרן האג"ח

התמורה שניתנה תחשב תחילה כהחזר על חשבון ריבית צבורה ודמי ניכיון והיתרה על
חשבון החזר הקרן. במקרים מסויימים ניתן לפנות לרשות המסים לבחון ייחוס התמורה
לקרן בלבד וסיווג ארוע המס כולו כארוע הוני.

הסדרי חוב באג"ח – טיוטת חוזר רשות המסים

שינוי בתנאי אג"ח להמרה והמרה כפויה למניות

ככלל, המרת אג"ח להמרה למניות אינה מהווה ארוע מס בידי המחזיק על פי תקנות מס הכנסה.

יחד עם זאת במקרים בהם שונה יחס ההמרה באופן מהותי עקב ההסדר, יראו את האג"ח המקורית כאילו נמכרה בתמורה להנפקת אג"ח חדשה.

אירועי חברה – היבטי מס

אירועי חברה – היבטי מס

הנפקת זכויות	חלוקת מניות הטבה	חלוקת דיבידנד בעין	חלוקת דיבידנד במזומן	
אין אירוע מס במועד הנפקת הזכויות או מימושן (על מסחר בזכויות – אירוע מס) (*בצריך עיון: בעלי שליטה	אין אירוע מס	אירוע מס הן לחברה המחלקת והן למשקיע.	אירוע מס ברמת המשקיע בלבד.	אירוע מס
בעת מסחר בזכויות – העלות בידי מחזיק הזכויות הינה אפס ולכן כל התמורה תחשב כרווח הון: יחידים – 20% חברות – שיעור מס חברות. (חריגים: בעלי שליטה, גופים מוסדיים פטורים, תושבי חוץ).	לא רלבנטי	יחידים – 20% חברות – 0% $\frac{1}{2}$ מיסוי מיידית – שווי נכס בעין מחולק. ניכוי מס במקור ללא תזרים מזומנים. מיסוי רווח הון בידי החברה המחלקת בגובה שווי נייר הערך המחולק. (חריגים: בעלי שליטה, גופים מוסדיים, תושבי חוץ ממדינות אמנה, דיבידנד ממפעלים מאושרים ועוד).	יחידים – 20% חברות – 0% $\frac{1}{2}$ מיסוי מיידית – אין עלות כנגד הדיבידנד המחולק (חריגים: בעלי שליטה, גופים מוסדיים, תושבי חוץ ממדינות אמנה, דיבידנד ממפעלים מאושרים ועוד).	שיעור המס החל

אירועי חברה – היבטי מס

הנפקת זכויות	חלוקת מניות הטבה	חלוקת דיבידנד בעין	חלוקת דיבידנד במזומן	
ניתן לקזז הן הפסדים שוטפים והן הפסדים מועברים כנגד רווח הון ממסחר בזכויות.	לא רלבנטי	יחיד – הפסדי הון שוטפים בלבד כנגד הכנסות מדיבידנד חברה – לא רלבנטי (הכנסה פטורה).	יחיד – הפסדי הון שוטפים בלבד כנגד הכנסות מדיבידנד חברה – לא רלבנטי (הכנסה פטורה).	קיזוז הפסדים
מחיר מקורי – המחיר ששולם בעד רכישתן של הזכויות בתוספת מחיר המימוש. יום הרכישה – יום הקצאת הזכויות.	מחיר מקורי ממוצע חדש יחושב למניות המקוריות והמניות שניתנו כמניות הטבה. יום הרכישה ישאר יום הרכישה של המניות שמכוחן נתקבלו מניות הטבה.	המחיר המקורי של ניירות הערך שחולקו בעין יקבע לפי 3 ימי מסחר אחרונים שלפני החלוקה. יקבע מועד רכישה חדש לאותם מניות חלוקה.	לא רלבנטי (עלות הרכישה של נייר הערך נשאר בהתאם למחיר הרכישה).	עלות ויום רכישה נכסים מחולקים

האוקיינוס הכחול של השווקים הפיננסיים
אירועי חברה – היבטי מס

הנפקת זכויות	חלוקת מניות הטבה	חלוקת דיבידנד בעין	חלוקת דיבידנד במזומן	
בעת מימוש המניות המונפקות מכח הזכויות יחושב רווח הון רגיל כאשר קיימת חשיבות הבחנה לעניין שיטת FIFO במכירת שכבות ניירות הערך של החברה המנפיקה.	חישוב רווח הון מני"ע באופן רגיל. המחיר המקורי של ניירות הערך יהא המחיר הממוצע לאחר חלוקת מניות ההטבה (מחיר הנמוך ממחיר הרכישה).	חישוב רווח הון מני"ע הן לגבי המניות המקוריות שמכוחן חולק הנכס בעין והן לגבי הנכס המחולק (ימי רכישה ומחירים מקוריים שונים). חברות – מגבלות שנתיים לעניין דיבידנד שחולק.	יחידים – אין מגבלה. חישוב רווח/הפסד הון רגיל. חברות – מגבלת התרת הפסדים ממכירת הנייר בגובה דיבידנדים מחולקים בשנתיים שקדמו למכירה.	הוראות לגבי מכירה בעתיד של נייר הערך
שער מתואם אקס יופחת בגובה אחוז הטבת ניצול הזכויות. יש התאמת יחס ההמרה של נכסים המירים.	שער מתואם אקס יופחת בגובה ההטבה. שערי נכסים המירים נותר ללא שינוי, אך יש התאמת יחס המרה.	התאמת שער מניה מופחת דיבידנד ליום האקס. אין התאמת שער המרה לנכסים המירים.	התאמת שער המניה ליום ה"אקס" – ניכוי דיבידנד ברוטו. ככלל, אין התאמת מחיר לנכסים המירים אחרים של החברה (אופציות/אג"ח להמרה).	התאמת מחיר/שער נכסים המירים

לקראת 2010 – השוואת מכשירים פיננסיים

לקראת 2010 – השוואת מכשירים פיננסיים

מוצרים מובנים (נגזרי מניה/מדד)	קרנות נאמנות	תעודות סל	
אג"ח מסוג booster בדרך כלל יסווג כנייר ערך סחיר.	נייר ערך לא סחיר	עסקה עתידית	סיווג המכשיר לצרכי מס
יחיד – 20% על רווח הון או ריבית ריאלית חברה – שיעור מס חברות על רווח הון או ריבית ריאלית.	יחיד: קרן חייבת – פטור קרן פטורה – 20% חברה – שיעור מס חברות הן לגבי קרן חייבת והן לגבי קרן פטורה.	יחיד – 20% חברה – שיעור מס חברות	שיעור המס החל
במכירה או פדיון האג"ח. מרכיב דמי ההשתתפות בעת פדיון יחשב כריבית מנכס צמוד לצרכי מס.	בעת מימוש יחידות הקרן או חלוקת רווחים. קיזוז רווחים/הפסדים באופן בלתי מוגבל ברמת הקרן הפטורה ללא חבות מס עד למימוש היחידות.	המרת התעודות למזומן או מכירת התעודות עצמן (המרת התעודות לנכסי הבסיס לא תחשב אירוע מס).	מועד אירוע המס

לקראת 2010 – השוואת מכשירים פיננסיים

מוצרים מובנים (נגזרי מניה/מדד)	קרנות נאמנות	תעודות סל	
מדד המחירים לצרכן או שע"ח של המטבע הרלבנטי בו נקוב האג"ח. סכום אינפלציוני שלילי יחושב רק לגבי אג"ח צמוד מטבע.	ככלל, מדד המחירים לצרכן. החריג: קרן נאמנות פטורה להשקעות חוץ – שער המטבע העיקרי אותו בחרה הקרן במסגרת התשקיף.	ככלל, מדד המחירים לצרכן אלא אם נקבע אחרת על ידי רשויות המס לעניין נכסים שמטבע הייחוס שלהם אינו שקל.	הגנה אינפלציונית
ניתן לקזז הפסדי הון שוטפים ומועברים כנגד מכירה או פדיון של אג"ח. לגבי מרכיב דמי ההשתתפות הנחשב כריבית – ניתן לקזז רק הפסדים שוטפים. הפסד הנובע מירידה במדד מתחת לסף, יחשב כהפסד הון בידי המשקיע.	אי הכרה בהפסד ממימוש יחידות בקרן חייבת בידי יחיד. ניתן לקזז הפסדי הון כנגד הכנסות ממימוש יחידות בקרן פטורה.	ניתן לקזז הפסדי הון כנגד רווח הון ריאלי ממכירה, פדיון או המרה למזומן של תעודות סל.	קיזוז הפסדים

לקראת 2010 – השוואת מכשירים פיננסיים

מוצרים מובנים (נגזרי מניה/מדד)	קרנות נאמנות	תעודות סל	
<p>לרוב האג"ח מונפקות בערכן הנקוב ותשלום התשואה העודפת מתבצע ביום אחד במועד פירעון האג"ח. שיעור ההשתתפות יחשב כהכנסת ריבית בידי מחזיק האג"ח.</p>	<p>מושקע חזרה בנכסי המדד ולא מחולק למחזיקי היחידות. אין מיסוי על קבלת הדיבידנד או תשלומי הריבית בידי קרן פטורה.</p>	<p>על פי שיקול מנהלי תעודות הסל. במידה ויחולק דיבידנד/תשלום ריבית ינוכה מס במקור למחזיקי תעודות הסל. חלוקות ריבית תחשבנה כריבית שמקורה בני"ע צמוד למדד.</p>	<p>חלוקת דיבידנד/ תשלום ריבית</p>
<p>אין קבלת זיכוי מס על ניכוי מס במקור שנוכה על ידי מנפיקה – notes.</p>	<p>תשלומי ניכוי מס במקור בחו"ל יורדים לטמיון, במידה ומשתלמים על ידי קרן נאמנות פטורה.</p>	<p>ניתן לקבל זיכוי במנגנון הקיים באישור מקדמי מרשות המסים.</p>	<p>ניכוי מס במקור בחו"ל</p>

המהפכה הפנסיונית שנתיים לרפורמה

המהפכה הפנסיונית – שנתיים לרפורמה

- החל מינואר 2008 שונתה מפת החיסכון הפנסיוני בישראל ולמעשה כל הפקדות הכספים בקופות הגמל מאותו מועד הינן רק למטרת קצבה ומשיכתם תתאפשר רק לאחר הבטחת פנסיית מטרה מינימלית.
- השוואת שיעור הזיכוי ממס על הפקדות בקופת הגמל הן לאפיקי פנסיה והן לביטוח מנהלים – זיכוי ממס בשיעור אחיד של 35%.
- קופות מרכזיות לפיצויים תפעלנה רק עד סוף שנת המס 2010. בשנת 2009 החל מהלך של נידוד כספי הקופה המרכזית לפיצויים לקופות אישיות של העובדים תוך מתן אישורים מיוחדים מרשויות המס.

המהפכה הפנסיונית – שנתיים לרפורמה

- תקנות הניוד החדשות נכנסו לתוקפן במלואן במהלך שנת 2009 ולפיהן מתאפשר ניוד כספי החיסכון בפטור ממס מכל סוגי קופות הגמל לקצבה וכן, מקופות גמל הוניות לקופת גמל לקצבה. הניוד יתאפשר גם באופן חלקי ומפוצל וללא ניכוי מס במקור.
- יישום הדרגתי של המודל הצ'יליאני שעתיד לקרום עור וגידים באופן מלא החל משנת 2011 (מסלולי השקעה תלויי גיל). צמצום מספר קופות הגמל תחת ניהולה של חברה מנהלת אחת בהתאם לחוק ההסדרים החדש יכנס לתוקפו כבר בינואר 2010.
- פטור ממס על רווחים הנובעים מהפקדות לקופות גמל הוניות שבוצעו בין השנים 2003-2007. התיקון נכנס לתוקפו על משיכת כספים מקופות הוניות שבוצעו מיום 1 ביולי 2009 (חוק ההסדרים החדש).

המהפכה הפנסיונית – שנתיים לרפורמה

- אי שלילת הפטור ממס לקופות הגמל על הכנסות פאסיביות עקב שליטה והחזקה מהותית בתאגיד הנובעת מהסדר חוב. הוראת השעה חלה במשך שנתיים מחודש אוגוסט 2009 ותחולתה כפופה לתקנות שיפרסם שר האוצר (העדר שליטה והחזקה מהותית עומדת בסתירה להמלצות ועדת חמדני).
- אושרו תקנות קופות גמל בניהול אישי (IRA). התקנות אישרו הפעלת קופות גמל בניהול אישי רק לגבי קרנות השתלמות ובאופן מוגבל לגבי כספים שהופקדו בקופות גמל במעמד עצמאי. הקופה תחשב כקופה מאשרת על ידי משרד האוצר ומשום כך ינתנו לגביה כל הטבות המיסוי הקיימות על החיסכון הפנסיוני, לרבות העדר חבות מס עד לשלב משיכת כספי הקופה.

**הועדה לבחינת
השלכות המס הכרוכות
ביישום המלצות ועדת
בכר – עסקאות בתחום
ניהול פעילות הגמל,
פנסיה וקרנות נאמנות**

הוועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

המלצות הוועדה:

סיווג עסקת מכר פעילות הניהול של קופות גמל וקרנות נאמנות מסוג "עסקת נכסים"

הוועדה מכירה במרכיב מוניטין הגלום בעסקת נכסים במשולב עם מכר של נכסים בלתי מוחשיים אחרים (בעיקר זכות חוזית לניהול חשבונות).

הוועדה ממליצה על זיהוי סימטרי של סיווג הנכסים הנמכרים בין המוכר לרוכש.

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

סיווג עסקת מכר מסוג "עסקת מניות"

בעיקר ככל שמדובר במכר של מניות חברות מנהלות של קרנות פנסיה – לא יראו במכר המניות כמשולב מכר של מוניטין, בשל העדר השקפה בדיני המס בכל הקשור לעסקת מניות, הגם שהטיפול החשבונאי נוקט בגישה אחרת (דוחות מאוחדים). על פי עמדת הוועדה, הבעלות על המוניטין, אם קיים כזה, הינו של החברה המנהלת ולא של בעלי מניותיה.

פיצול תמורת הרכישה לנכסים הבלתי מוחשיים.

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

פיצול תמורת הרכישה לנכסים הבלתי מוחשיים:

קופות גמל	קרנות נאמנות	
35%-42%	50%-63%	מוניטין
40%-48%	20%-32%	זכות חוזית לניהול חשבונות
15%-20%	15%-20%	יתרת עודף עלות

(* נכסים בלתי מוחשיים כגון: מותג, פוטנציאל הסינרגיה, שווי נכסי תפעול, שווי נכסי שיווק וכיוצ"ב, המהווים חלק משווי העסק כ"עסק חי".

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

היבטי המס שיחולו על המוכר:

שיעורי המס שיחולו על תמורת המכירה יקבע באופן הבא:

עסקת מניות:

יחול שיעור מס משוקלל על פי תחשיב ליניארי לגבי כל התמורה.

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

היבטי המס שיחולו על המוכר:

שיעורי המס שיחולו על תמורת המכירה יקבע באופן הבא:

עסקת נכסים:

מרכיב המיוחס למוניטין – שיעור מס רווח הון אחיד של 25%.

מרכיב המיוחס לזכות חוזית לניהול חשבונות ויתרת עודף עלות – שיעור מס במחושב
באופן ליניארי (ינוע בין 25%-31%) כאשר "יום הרכישה" לצרכי התחשיב הליניארי יהא
היום בו החלה חברת הניהול של התאגיד הבנקאי בפעילותה.

(* מכירת הנכסים כולה, לרבות בעסקת מניות תהא חייבת במס רווח בידי המוסד הכספי או התאגיד הבנקאי לפי
העניין. מס הרווח יוכר כהוצאה לצרכי חישוב מס החברות החל על ההכנסה החייבת.

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

היבטי המס שיחולו על הרוכש:

הטיפול בהפחתת מרכיב עלויות הרכישה יקבע באופן הבא:

עסקת מניות:

כל התמורה לא תהא ניתנת להפחתה לצרכי מס.

הועדה לבחינת השלכות המס הכרוכות ביישום המלצות ועדת בכר – עסקאות בתחום ניהול פעילות הגמל, פנסיה וקרנות נאמנות

היבטי המס שיחולו על הרוכש:

הטיפול בהפחתת מרכיב עלויות הרכישה יקבע באופן הבא:

עסקת נכסים:

מרכיב המיוחס למוניטין – פחת בשיעור של 10% כל שנה.

מרכיב המיוחס לזכות חוזית לניהול חשבונות – פחת על פי אורך חיים כלכלי במסגרת הסדרי פשרה מול פקידי השומה (במקרים מסויימים שיעור הפחת יהיה גבוה מ-10% בשל העובדה שמדובר בנכס מתכלה שאורך החיים הכלכלי שלו נמוך מ-10 שנים).

מרכיב המיוחס ליתרת עודף עלות – על פי המלצת הוועדה ייוחס לנכסים שאינם מתכלים ועל כן לא יותר כנכס בר הפחתה.

לשאלות:

אבי נוימן, רו"ח (משפטן)

שותף מסים

טלפון: 03-7954467

דוא"ל: avi.noiman@il.pwc.com

מצגת זו מיועדת למסירת רקע כללי בלבד ואין לראות בה משום מתן יעוץ